

„Burghezii susține teatrele”

Domnule Vlad Mugur, spectacolul montat recent de domnia voastră la Teatrul „Nottara” – Doi gemeni venețieni – este o versiune complet nouă a piesei lui Goldoni, pe care nu demult ați regizat-o la Teatrul Maghiar din Cluj, sau un „remake”? E un fel de *remake* deliberat. De altfel, și Strehler, și Peter Brook au procedat așa cu spectacolele lor mai importante; sigur, cu schimbări – nu te poți abține să nu faci schimbări! Unele, venite din interior, altele, din afară – locul, teatrul, trupa, actorii. Am pus din nou **Doi gemeni venețieni** în special pentru distribuție; socotesc că este o piesă ne jucată în limba română. E păcat ca una dintre capodoperele goldoniene să nu fie jucată și în românește, pentru publicul român. Al doilea motiv important al alegerii acestei piese pentru „Nottara” l-a reprezentat, cum am mai spus, distribuția. Am crezut că atât Horațiu Mălăele, cât și Dan Puric și alți actori de aici trebuie să joace un asemenea text; bineînțeles, fără „să tragă” la public.

Puric nu „trage”!

Nici Mălăele nu „trage” când lucrăm împreună, dar există, atât în țară, cât și în București, obiceiul de a recurge la „cioace”, cum spun ei; eu le spun

exagerări. Cred că e foarte important să se facă teatru nu doar pentru elita strict teatrală, ci și pentru publicul așezat burghez. De fapt, pe mapamond burghezia susține teatrele. Revenind la spectacol, cred că acești doi interpreți sunt foarte nimeriți. Pe parcursul repetițiilor s-au făcut și niște schimbări în distribuție. A intrat și o echipă tânără, care mă atrage fiindcă nu e deformată și lucrează încă foarte „curat”, ceea ce, pentru mine, este esențial. În afară de Mălăele, Puric, Dan Aștilean, mai e și Valentin Teodosiu – o echipă de comedie, clar –, apoi tinerii: Clara Vodă, Cristina Toma, Ada Navrot, Dragoș Bucur, un băiat tânăr care face o pantomimă foarte frumoasă. În afară de asta, joacă toată trupa lui Dan Puric, în rolurile mai mici, de mișcare. Cred că tot ce am făcut în acest spectacol a meritat efortul. În schimb, cred că nu o să mai pun în scenă în București după îngrozitoarele crize prin care am constatat că trece acest teatru. Nu poți niciodată să repeți cu distribuția completă. Nu se poate. Astăzi am repetat, în loc de patru actori, cu doi; ba sunt la filmare, ba sunt la televiziune, ba repetă în alt teatru – în afară de faptul că actorii unui teatru nu mai joacă în acel teatru: toți actorii unui teatru joacă în alt teatru! –, ba s-a îmbolnăvit bunica, ba s-a rănit pisica, ba e circulația aglomerată... Există un milion de motive care dăunează repetițiilor. Când repeți, trebuie vărsat sânge pe scenă. Eu știu că Horațiu Mălăele, la premieră, joacă altfel decât „marchează” acum la repetiții. Dar ce se întâmplă cu partenerul? Respectul față de timp nu mai există. La „Bulandra”, în urmă cu câțiva ani, am părăsit un spectacol după cinci săptămâni. Era mai grav decât aici. La „Nottara” oamenii sunt veseli, mai râzi... E dezastru – ne amuzăm!

Pentru trupa de la „Nottara” e o bucurie, totuși, să lucreze cu Vlad Mugur. Câțiva dintre tinerii actori îmi spuneau că sunt fericiți că au șansa asta.

Și eu sunt fericit că lucrez cu ei; sunt foarte serioși. Dincolo de grotescul situației, cred că pentru actorii români e o mare problemă să aibă din ce trăi. Toți aleargă după bani, pentru că teatrele nu le dau lefuri. De-asta n-ai cum să le impui să fie punctuali și relaxați. În străinătate, dacă un actor nu-ți vine la o repetiție sau la un spectacol, e un om aproape pierdut. În afară de pedeapsa inițială...

... cu siguranță, nimeni nu-l va mai chema să lucreze!

Cel puțin câțiva ani.

În ultimul timp ați lucrat mai mult în teatrul românesc. E un fel de întoarcere acasă?

M-am decis, pur și simplu, ca în ultimii ani să pun în scenă numai în România. Poate o să mai fac un spectacol la Berlin, eventual. Sau în Italia. Dar nu mai vreau să intru în mecanismul unui teatru. Mi-am câștigat acest drept.

În România e mai ușor măcar din vreun punct de vedere?

Nu pot să spun că e mai bine sau mai rău. E vorba de limbă, de prieteni. Îmi face mai mare plăcere. Nu spun că teatrul românesc e mai bun – spun clar că nu e mai bun. Când unii zic „Noi suntem cei mai mari!”, le spun că nu este adevărat. Există totuși un avantaj în teatrul românesc: pot să lucrez cu cei mai buni. În alte țări nu prea se poate să-ți alegi actorii după cum vrei. Lucrezi cu oamenii din trupa pe care o are la dispoziție teatrul unde montezi. Sigur, și acolo sunt câțiva regizori care și-au adunat deja trupa lor. Altfel, e foarte greu, pentru că dezechilibrezi tot sistemul teatral. Ce se întâmplă la București, s-ar întâmpla și în Elveția, în Germania sau în Austria: s-ar bulversa întreg sistemul; toți abonații la teatru ar dispărea... În Occident e de neconceput organizarea „de tip românesc”. Dar poate că „sistemul românesc”, cel pe care îl criticăm adesea, o fi mai bun pentru țara asta și nu-mi dau eu seama. Nu, nu-i mai bine așa! Un lucru e sigur:

oamenii sunt prost plătiți aici. Asta e scuza de la care se pleacă. Nu știu însă dacă e o scuza care absolvă de orice.

Cred că mai degrabă trebuie privită ca o realitate pe care să o depășim. Sunt oameni, în teatre, care nu au locuințe, care cu greu își pot hrăni familia etc. Nu e o glumă, ci realitatea cotidiană!

Am constatat și în provincie, la Craiova. Directorul teatrului nu poate să dispună de majoritatea actorilor pentru că sunt deja pensionari și sunt plătiți pe spectacol. La un moment dat, dacă unul-doi oameni nu mai joacă, spectacolul e terminat. Mie mi-a plecat Ilie Gheorghe și din Pirandello, și din Goldoni (spectacolele **Așa este (dacă vi se pare)** și **Slugă la doi stăpâni**, montate de regizorul Vlad Mugur la Teatrul Național din Craiova – n.n.) N-am putut nici să mișc. Nu știam că nu va fi permanent disponibil sau că va distruge un spectacol prin plecarea. S-a dus în străinătate ca să câștige niște bani. E natural; neplăcut pentru mine, ca regizor al spectacolelor astfel anulate, dar firesc pentru mersul vieții din România.

Dincolo de bani, faptul că joacă într-un teatru din Franța poate fi pentru el o experiență profesională pe care nu a vrut să și-o refuze. Și nu cred că e de condamnat!

Știu, dar asta este o problemă. Altă problemă e că teatrul nu mai poate dispune de oamenii lui. Eu am fost de

două ori, cum s-ar spune, mințit cu cele două producții de la Craiova.

Ce alte proiecte aveți după premiera de la "Nottara"?

Hai să râdem acum de ce voi spune eu! Stând așa și uitându-mă la repetiții, un coleg al meu de pe scenă zice: "Știi că am să-ți spun ceva?". I-am răspuns: "Știu ce ai să-mi spui!". "Ba nu știi!", a zis el. Eu am insistat că știu și atunci m-a chemat afară, în foaiere, și mi-a zis. "Spune ce crezi că știi!". I-am spus: "Vrei să-mi spui să fac Hamlet cu tine". L-am surprins – într-adevăr, despre asta era vorba. În acest moment mă interesează să pun Hamlet. Când am părăsit țara, în 1971, eram chiar în plină repetiție cu Hamlet, la Teatrul Național din Cluj. În distribuție erau și actori din București: Ion Marinescu, Silvia Popovici, toată echipa mea de pe-atunci. Mi-au oprit repetițiile, înainte de vizionare.

Erau în sală persoane care au văzut și au "transmis" mai departe?

Nu a văzut nimeni! Cine trebuia a știut că eu am intrat în casa de nebuni pentru pregătirea spectacolului. E adevărat! În concepția mea despre piesă am studiat personajele din punct de vedere psihic. Și cred că și acum așa face la fel. Am oprit atunci Hamlet și nu l-am mai făcut niciodată. M-a chemat acum câțiva ani Emil Boroghina să fac piesa, înainte să o lucreze Tompa

Gábor. Pe vremea aceea i-am spus "Nu-l fac, pentru că nu am idei pentru spațiul de la Craiova". Am în cap un spectacol pe care nu l-aș face însă decât în condițiile unui spațiu de sală-atelier, nu pe o scenă mare, de teatru normal. Așa încât nu cred că proiectul se va face, cu toate că am auzit – mi-a spus Mălăeșle – că Ion Cojar s-a înfierbântat, a spus că-i fur proiectul... Nu-i fur nimic. Eu îl fac doar în condițiile pe care le doresc și nu concurez cu nimeni. Nu concurența pe aceeași piesă mă interesează. Mă interesează exclusiv o idee despre acest spectacol. Nici nu-l vreau spectacol... Mi-e greu să vă explic.

Lev Dodin povestea într-un interviu cât de mare plăcere îi face să repete, așa încât finalizarea lucrului, spectacolul, îl interesează mai puțin ori chiar deloc.

Eu am un regizor pe care îl admir foarte mult. Dacă aș fi făcut un spectacol de-al lui Tadeusz Kantor, mi-aș fi socotit cariera împlinită. Pentru el am avut o mare admirație, mai mult decât pentru oricare regizor pe care l-am cunoscut. Pentru el, în teatru și pentru Tarkovski, în film. Acești regizori au fost lumea în care eu știam că nu voi putea ajunge și de aceea, probabil, am admirat-o. De obicei așa se întâmplă, când știi că nu poți ajunge undeva.

Simona Hodoș
noiembrie 1999

Vlad Mugur la o repetiție